Hatoik évfolyam. 159-ik szám. Kolozsvártt, 1876, szombat julius 15.

Előfizetési díj.

Vidéki postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre . . . . . 16 frt.
Félévre . . . . . 8 „
Negyedévre . . . . . 4 „
Egy hóra helyben . . . . . 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak

Hatsor hasábozott garmond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapesten: Haasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Weisz Mór hirdetések felvételi irod. Budapest szervitatér 5. sz. Braun Ede hirdetményi ügynöksége, Józseftér 10. sz. 1 emelet.

Nyilttér czikkek
garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:
Főtér 4-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ÉRTÉKESEBB CZIKKEK DIJAZTATNAK.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHIVÁS
a
„KELET“
politikai és közgazdasági napilap
hatodik évfolyamra harmadik évnegyedére.

A „Kelet“ előfizetési ára:

Egész évre . . . 16 frt
Félévre . . . . 8 frt
Negyedévre . . . 4 „
Egy hóra . . . 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

A megrendelések legczélszerűbben postai utalványnyal alólirt könyvkereskedésébe küldedők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánynyal szolgálunk.

STEIN JÁNOS,
a „Kelet“ kiadója.

A helyzet.

— Merészség volna azt állitanunk, hogy a keleti harcztér jelenlegi viszonyairól a magyar lapok által forgalomba hozott tudósitások még árnyával sem birnak az egoldalu szinezésnek. A mit erősen óhajtik, rendszerint hajlandók vagyunk a nagy valószinüség után valóságnak venni, ezt nemcsak másokkal, de még magunkal is jóhiszemüleg elhitetni. Ez egyik alapmása az emberi természetnek, mely semmiféle körülmények közt sem tagadja megmagát. Vegyük tehát aként, hogy egy icsit tulzunk a hirekben s igen hamar eakarjuk verni végképpen a szerbeket. Még ez esetben is tisztán áll előttünka kétségbevonhatatlan tény, hogy a mi hőnczegő déli szomszédaink ügyei a szó teljes értelmében czudarul állanak.

Ha számba vesszük az eredményt, illetleg eredménytelenséget, melyet a mi sasos szerb vitézeink eddig oly hősiesen kivivak; ha tekintjük a két hadakozó fél készltségét s a forrásokat, honnan a tovább harczra erőt merithetnek, csak megerősdést nyerhet fernebbi állitásunk.

Szerbia a herczegovinai felkelés megkezése óta naponként ijesztgeti Európát, hog megrázza üstökét s majd kikergetia Balán félszigetről a törököt; annyi azonbanáll, hogy szakadatlan készülődéseket tetts a mi erőt Szerbia adhatott, mind összszedte; de aztán a midőn hetyke büszkeséggel lerázta nyakáról a nagy hatalmak interveniáló consulait, minden tehetségét egyszerre tálalta fel Európa elé.

Törökország csupán erős őrizet alatt tartotta a nyugtalankodó vazallust s a háboru kitörése előtt maga is egy megrázkodtató trónváltozást viselvén el, erejét egyátalán nem központosithatta a szerbek ellen oly mértékben, mint az módjában állhatott volna. S mégis mi eddig az eredmény? Szerbiának czélja az előnyomulás volt s összes reménységét a bolgárok, bosnyákok, görögök fellázitásába helyezte, a törököknek pedig egyelőre nem volt más czélja, mint elfoglalt positióinak megtartása. Ha már most magokat a megbizhatatlan szerb tudósitásokat vesszük is alapul, tény, hogy egyáltalán nem voltak képesek előre hatolni s a törökök mozdulatlanul állanak ott, hol előbb állottak. A szerb tudósitások minden nap hoztak egy-egy dicsőséges győzelmet s ennek daczára csodálatosképpen a törökök még sem futottak meg. Szerbiának tehát alig lehet rá kilátása, hogy a törökök által megszállott területen a remélt segitséget feltalálja, a határai közt levő erőt pedig, daczára annak, hogy Risztics Európa megbámultatásáról ábrandozik, képtelenség oly hatalmasnak tartani, hogy elviselje a már egyszer teljes erővel megtámadott és le nem győzött török haderőt; mig ellenben a török császár háta megett egy óriási birodalom áll, melyből meglehet, hogy pénzt nem sokat, de nyers erőt roppat mérvben gyüjthet.

Nem szükséges tehát legkevésbbé is összezavarnunk az óhajtást és reményt a való tényekkel, hogy a szerbek ügyét kétségbeesettnek lássuk. Maga-magát mutatja annak, s ez ránk nézve igen megnyugtató. A panszláv világ-eszme egyik csufos veresége az s ez kifizeti Magyarországnak az e hobortos háborusdi által okozott anyagi kiadásokat.

A mennyire az általános hangulatból s a nyilvánosságra jött részletekből ki lehetett venni, a szerb veszteségeknél is örvendetesebb esemény Magyarországra nézve a reichstadti találkozás, mely legalább egy időre eloszlatta az orosz interventiótól való általános rettegést.

A külügyministerium ujabb időben számos megtámadásnak volt kitéve az orosz sympathia miatt, holott bizony könnyü volt kivenni, hogy e sympathia csak addig tarthat, a mig Oroszország azt megérdemli. Mi sohasem féltettük a külügyministeriumot attól, hogy az orosz barátsággal csupán a szerbeknek szolgál, ellenkezőleg nyilván való volt előttünk, hogy csak addig lehet meggátolnunk az orosz hatalomnak a felkelőkre nézve nyilvános, sőt nagy mértékben titkos támogatását, mig a barátság kötelékében maradunk vele; mihelytt ez megszakadt, bucsut mondhatunk a békének is. Hogy Oroszország ne rokonszenvezzen a felkelőkkel, azt egy államnak sem áll hatalmában megakadályozni, hogy azonban e rokonszenvét lehetőleg korlátok közé szoritsa, azt nem az ellenségeskedéssel, hanem csak barátságunkkal vivhatjuk ki. Örvendünk, hogy ez érdekbarátságunk megerősitést nyert.

Eddig tehát a jelek szépen szólnak, a keleti kérdés szelidebb szinben mutatkozik, mint egyelőre hittük. Hogy mi lesz ezután, az a jövő titka.

Justus.

München, julius 11.

Minden dolognak két oldala van s e földön nincsen oly tökéletes valami, mely árnyoldalakkal ne birna. Igy van ez a parlamentárismussal is: a legmüveltebb nemzetek parlamentjei nem mentek ez árnyoldaloktól s egyenlő mérvben birják a közös hibákat a kevésbbé müvelt s müveletlen népekkel. Hogy ez állitásomban nem vagyok igazságtalan, igazolják főleg azon botrányos jelenetek hirei, melyek kivétel nélkül minden parlamentből időnként hozzánk érkeznek; ilyet veszünk legujabban a francziáktól.

A caesarismus érdekében sajnálatos, hogy a tegnapelőtti parlamenti botrány inscenirozása épen a bonapartisták részéről történt Paul de Cassagnac által. Okul szolgált e jelenetre a bonapartista Peyrusse-nek képviselővé való választatása Auch-ban, mely eddig csaknem egészen császári érzelmü volt. Az imént megejtett választás alkalmával azonban e kerület eddigi politikai meggyőződése megingott annyiban, a mennyiben Peyrusse republicánus ellenfele Dávid ellenében csak néhány szótöbbséggel választatott meg. Utólagosan azonban napvilágra jött, hogy valóságban Dávidnak volt több szavazatja és hogy a választási jegyzőkönyv Peyrusse előnyére meghamisittatott. Midőn ez ügy a kamara elé került, Peyrusse megválasztatása nagy szótöbbséggel megsemmisittetett.

Világosan látszott, miszerint Paul de Cassagnac nem annyira pártfele érdekében akart lándzsát törni, mint inkább csak fölhasználni az alkalmat, hogy a republicánus kormány s a ministerek ellen a leghevesebb megtámadásokat intézhesse.

Paul de Cassagnac botrányos kifakadásaiból a következőket emlitem föl: „Ezen demagogikus Dávid a vallás, a rend s a vagyon ellensége, mert 1871-ben a commune-vel összeköttetésben állott. (Ez igazságtalan kifakadás Cassagnactól, mert ez állitólagos összeköttetés csak annyiból állott, hogy Dávid mint népszerü ember a commune-istákat lecsendesiteni igyekezett.) „Dufaure (minister) politikai meggyőződését oly sokszor változtatta s annyi kormánynak szolgált már, hogy legkevésbbé sem lehet csodálkozni a következetlenségeken Dufaure részéről. (Nagy lárma. Elnök fölszólitja tiszteletteljesebb modorra a minister iránt, erre Cassagnac kinyilatkoztatja, miszerint csak magának Dufaure-nak van joga a közbeszólásra, erre ez ministeri székéből nyugodtan oda kiált: „kérem csak sziveskedjék folytatni, kiváncsisággal hallgatom,“ az erre következett homeri nevetés Cassagnac-ot egészen kihozta sodrából.) „A conservativek, imperialisták s royalisták a respublicát közös ellenségnek tekintik“ s ily modorban egész két óra hosszat beszélt, az elnök elvégre is rendre utasitotta azon kijelentéssel, miszerint mérsékeltségének tekintse, ha szigorubb rendszabályokhoz nem nyul.

Tegnap volt temetése Casimir Periernek. Ki ne ismerné e férfiunak, mint diplomatának, képviselőnek, ministernek hazája körül szerzett érdemeit; ő Thiers-rel az első sort foglalja el azok között, kik a mostani kormányformát megerősitették. A temetés nagy ünnepélyességgel vitetett végbe beláthatlan néptömeg részvéte mellett. Thiers annyira meg volt hatva, hogy az egész gyászszertartás alatt sirt. Alig hantolták be fölötte a sirt, örökségén már is veszekesznek; halála folytán t. i. az akadémiának egy helye jutott üresedésbe, az ultramontánok már is minden követ megmozditanak, hogy helyébe Chesnelong választassék meg. Hiába, az emberi természet undok kinövéseit a pietás sem képes korlátolni.

B. d' Arny Sándor.

A háboru.

A csatatér mozgalmairól legutóbbi táviratok sok kiváló érdekü részletet közölnek. Alimpics a Drinánál ujabb vereséget szenvedett, a keleti hadsereg szintén kedvezőtlen állapotban van, mit abból lehet következtetni, hogy a szerbek a Viddinből jövő török győzelmi hireket „tulzottak“-nak mondják, a mivel elismerik, hogy egy kis igazság mégis van bennök. Az sem jelentéktelen dolog, hogy végre Milán fejedelem hollétét is fölfedezték. Milán Paratyinban, az ország belsejében a Morava partján, Csuprijához egy mértföldnyire eső városban időzik s minden gondoskodását annak szenteli, hogy a csapatok kellően élelmeztessenek. De mindezeknél fontosabb azon hir, hogy Csernajeff ismét Alexináczban. tehát azon a ponton van, a honnan tiz nappal ezelőtt olyan nagy reményekkel kiindult. Seregével van-e itt, vagy egyedül, azt nem tudni. Még megemlitjük, hogy Konstantinápolyból azt jelzik, hogy a napokban Viddin közelében nagy csata várható.

Csernajeff hadseregéről a legellentmondóbb hirek érkeznek. A bécsi „Tagblatt“ azt jelenti, hogy Csernajeff a Nistől Sofia felé vezető uton Abdul Kerim pasával, a török csapatok főparancsnokával találkozott, s annak csapatát, mint a szerbek jelentik, Sofia felé visszanyomta.

Ugyancsak a nevezett lapnak sürgönyzik, hogy Csernajeff előőrse: Jovanovits dandárnok parancsnoksága alatt, Siskovátzig nyomult előre.

Más hirek szerint e napokban Ak-Palanka körül ütköztek össze szerb és török csapatok, hol Csernajeff hadteste teljesen megsemmisittetett.

E csata valószinüleg ugyanaz, melyben, mint jelentettük Stratimirovics csapata veretett meg.

Erre vonatkozólag a következőket irják Belgrádból a „Hon“-nak jul. 10-kéről:

„Stratimirovics megérkezett a hadseregtől — vagyis jobban mondva megvált attól, mert tegnap még beadta lemondását Nikolics hadügyérnek, ki azt pártolólag fogja a fejedelem elé terjeszteni. Stratimirovics nem igen titkolja ingerének okait: Csernajeffet tehetetlenség és roszlelküséggel vádolja.

Babina-Glava elfoglalása után, Csernajeff hirét vevén a törökök zaitzári győzelmének, megállt Nis előtt, kinyilatkoztatván, hogy addig esztelenség lenne egy tapottat is előre menni, mig a Timok-völgye biztositva nincs. Stratimirovics ellene mondott Csernajeffnek s követelte, hogy a hadsereg azonnal nyomuljon a sofiai uton előre. Hosszabb tárgyalások után végre kapott Stratimirovics egy brigadeot, a jagodinait, 6000 embert összesen 49 ágyuval. Stratimirovics Ak-Palánkánál négy ezer törökre bukkant, kik ott magukat elsánczolták; a törököknek csak 6 ágyujok volt. Az eredmény az lett, hogy pár órai ütközet után a szerbek megfutottak.

Ezen kudarczból kölcsönös szemrehányás fejlődött ki, melyet Stratimirovics lemondása követett.

Az utóbbi napok eseményei azt mutatják, hogy délen, mint ezt a „P. Ll.“ Kalafati tudósitója is jelenti, jelentékenyebb csata nem vivatott az ak-palánkai ütközet óta. A szerbek által hirdetett csaták valószinüleg csak apró előőrsi összeütközések voltak.

A Timok mentén, mint a „P. Lloyd“-nak Kalatatból, julius 11-ikéről sürgönyzik, a két hadsereg állása még mindig változatlan. Az eddigi harczok leginkább szerb portyázó csapatok és nem rendes török katonák által vivattak. A szerb portyázó csapatok rendkivüli pusztitást és kegyetlenséget visznek véghez. Török részről Fazyl pasa parancsnoksága alatt egy mozgó csapat küldetett le bandák ellen, mely csapat Belarabiából Widdin alatt három óra járásnyira indul ki. A törökök számos erősitéseket kapnak s naponkint várható komoly összeütközés.

A „KELET“ TÁRCZÁJA.

A

PERCEMONTI VÁRKASTÉLY.

Regény.

Irta:

SAND GYÖRGY.

Utolsó rész.

XII.

(Folytatás.)

„Nekem hatalmamban áll tönkre tenni őket, de azt nem akarom. Csak hogy van egy körülmény, melyre nézve most még nem tudok határozni; előbb látnom kell még a gyermeket s ha az ön szülői ennek ellenszegülnének, akkor nem tudnám mire határozam el magam. Esküdjék meg ön, hogy csak bár nehány napig megőrzi még titkomat.

„— Nem bánom, megesküszöm! De hát Jakob, neki mit mondjak, ha kérdőre találna von?

„— Biztositom, hogy nem vonja kérdőre.

„— Nem jegyese-e ő kegyednek?

„— Nem; ő reám nézve semmi más, mint egy nagylelkü és kitünő jó barát.

„— De szereti kegyedet. Az eléggé világos!

„— Ugy van, ő szeret engem és én teljes szivemből viszonzom vonzalmát; de szerelemről soha egy szó sem volt még köztünk... Tehát megesküszik, hogy megőrzi titkomat.

„— Esküszöm.

„— Oh! mennyire szeretem önt!

„— De még sem annyira, mint Jakobot?

„— Még jobban!

„E szavak után sebesen eltávozott kisérőivel együtt, ott hagyva engemet elképedve s a különös kaland által kissé zavarba ejtve.

„Másnap, azaz tegnapelőtt komoly megfontolás után a réti forrást találtam legalkalmasabb helynek az összejövetelre.

„Alkalmat leltem, tudatni ezt Charliettel ama hű dajkával, ki eljött volt kikémlelni nappal Percemont környékét, hogy éjjel el ne tévedjen, ha nem akar a nyilt főuton idáig jöni. Nagyon előrelátó ügyes asszony.

„Onnét felülről megmutattam neki a forrást a réten s a szőlők közt oda vezető útat. A kerités-kapuról levettem a lakatot s azon este Ninievel játszodva, elvezettem őt, a nélkül, hogy valamit tudattam volna vele, nővérához, ki a fenyőfák alatti forrásnál várt reá. Az ismeretség hamar megköttetett, mit a papir-hajó készitmények is elősegitettek; hanem azért mondhatom, hogy a Nives kisasszony szenvedélyes vonzalma ellentállhatlanul ragadta meg a gyermeket is: Leonie nyakába csimpajkódzott, elhalmozta őt csókjaival s nem akart többé megválni tőle. Csak azon igérettel tudtam őt visszavinni dajkájához, hogy holnap ismét elhozom a forráshoz és „Suzette“-hez.

„Tegnap is megtartottam szavamat. Suzette megtömte volt zsebeit rózsaszin és égszinkék papir darabokkal. Az apáczák ügyes kezefogásával, mindennemü csinos felszerelt hajókat készitett belőlük, melyek valóban kedvesen usztak a vizen; de Ninie nem mulatott most olyan jól, mint az előtti estén: fejébe vette volt, hogy nem válik el többé Suzettetől, magával viszi, hogy ő legyen dajkája. Csak nagy nehezen birtam elválasztani őket egymástól; végre ma este utólszor a várlakban találkoztam Nives kisasszonynyal, abban egyeztünk volt meg, hogy ott fog reám várni.

„E találkozást szükségtelennek találtam további czéljainkra nézve és csak vonakodva engedtem ebbeli kivánságának, miután a rosz idő ugy is meggátolt abban, hogy Niniet is magammal vigyem. Nives kisasszony modora, néha valóban bosszantóvá válik. Csak hogy nem ugrik a nyakába az embernek. Oly gyöngédségi kitörései, oly tulzott hála-kifejezései vannak, melyek valóban méltán csalódásba ejthették szegény Jakabot s a mi engem nem egyszer tett türelmetlenné; de az ember nem is tudja hogyan nyilvánitsa neki elégületlenségét, melyet előidéz. Modorában nincs semmi keresettség, semmi szinészies. Önkéntelenül, természetéből kifolyólag jár kivül a valószinüség határán s ha az ember fel birja fogni az ő nézpontját, ugy helyes irányban jár, őszintén beszél. Két órát töltöttünk el magános beszélgetés közben, a régi várlakban, hol nagy tüzet raktam száraz fagalyakból, hogy átázott ruháit megszárithassa. Akaratja ellenére kellett őt melengetnem. Semmitől vissza nem retten s mintha érzéketlen volna minden külső behatás iránt, akkor is nevetve érkezett meg a csorgó esőben s engem is kinevetett, látva, hogy nyugtalankodom egészsége miatt. Legkisebb zavart, vagy félelmet nem árult el a felett, hogy velem ily magánosan van s eljött egy oly találkozásra, mely igen könnyen bűnül rovathatik fel neki; mintha csak épen fivére lettem volna. A dajka alant ült a konyhában, hasonlóan melengetve tagjait s legkevésbbé sem nyugtalankodva, hogy fiatal urnőjét velem magánosan hagyja, mintha részéről az ilynemü különöczségek semmi uj dolgok nem volnának előtte. Mind e körülmények könnyen megzavarhatták volna fejét, valami önhitt, nagyravágyó embernek, mert Nives kisasszony nagyon gazdag is és nem volna nehéz bajba hozni őt; de reménylem kedves atyám, hogy jobb véleménynyel vagy felőlem, semhogy azt hinnéd, hogy udvaroltam neki, vagy udvarolni akarnék később is.

„Ime ebből áll regényes kalandom.

„Most mondd meg, mint vélekedel felőle s ha hibáztatsz-e azért, hogy megengedtem „az ellenfélnek“, mert anyám azt állitja, hogy te védője és tanácsadója vagy a grófnénak, tudtotok nélkül, látni és megölelni nővérét, a kis Niniet.“

XIII.

— Ennyire szoritkozva, a dolog nem bir nagy fontossággal, szóltam; hanem a legnevezetesebbről még nem mondtál semmit, tudniillik ma esteli beszélgetéseök, tárgyát nem emlitéd. az egyetlen beszélgetésnek, mely köztetek folyt, mert eddig csak szakgatott szavakat válthattatok együtt s perczre sem voltatok magatokra.

— De igen! A két előbbi napon elkisértem őt a Vignolettebe vezető utnak feléig; a dajka, vagy felügyelőnő, tisztességes távolban tartotta magát.

— Akkor hát tudva vannak előtted a Nives kisasszony nagyszerü tervei, melyek felől értekezni óhajt velem.

— Kiegyezkedési kisérletet akar tenni mostohaanyjával szemben; Nives kisasszony szabadon akar találkozni időről-időre nővérével s körében lehetni.

— Azt hiszem, hogy e találkozások drágán lesznek tartva és hol a mód, hogy biztossá tegyük az igéret megtartását! Nives Máriának éppen semmi joga sincs Nives Leonie felett és a törvény sem fogja őt ebben legkevésbbé sem támogatni.

— Nives kisasszony reád számit, hogy megleld e módot.

(Folyt. köv.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Ezzel szemben a szerbek azt jelentik, hogy Osman pasa a szerbek által már korábban Widdinig visszaszorittatott. Ugy látszik, hogy Lesjanin és Osman között döntő összeütközés készül.

Mostarból jelentik, hogy 10-én egy 2000 főből álló montenegrói csapat nyomult Ljubinból Stolaczba, mely délre Mostar alatt fekszik. A montenegrói főhadiszállás Ubliban a Dugaszorostól nyugatra van. A montenegróiak müveleteiről egyéb hir nem érkezett.

Milán fejedelem a napokban fogja a bosniai lázadók skupcsinájának küldöttségét fogadni, mely átnyujtja neki azon határozatát a skupcsinának, melylyel Bosnia örökös fejedelmévé kiáltatott ki.

Azon hir, hogy egy bécsi haditudósító megöletett volna, Belgrádból érkezett hirek szerint alaptalan. Walsee jó egészségben érkezett meg tegnap Belgrádba.

A bulgáriai küldöttek, mint Belgrádból, julius 8-ról jelentik, onnan 7-én ismét eltávoztak s hazájukba mentek vissza. E küldöttek határozott szövetségre léptek a bolgárok nevében Szerbiával. Szerbia semmiféle igényt nem támaszt Bulgáriára s csupán egy igen csekély területre tart számot, mely strategiai tekintetben bir fontossággal. A bolgárok különben önállólag fogják tartományukat szervezhetni s legfölebb bizonyos életbevágóbb kérdésekben kötelezték magukat Szerbiával közösen működni. A küldöttek igen tekintélyes és befolyásos bolgárok felhatalmazásával voltak ellátva s ennek alapján köttetett meg a szövetség. A szerbek azt hiszik, hogy a bulgáriai lázadás most fog kitörni.

A szerb hadügyminister a második sorozásból alakitott dandárokat 7-én küldte el a különböző hadosztályokhoz; e dandárok részben a támadt hézagok kitöltésére, részint tartalékul fognak szolgálni.

Számos idegen érkezik Belgrádba, kik a hadügyminiszternek szolgálataikat ajánlják fel. Most már az idegenek legnagyobb része visszautasittatik vagy legalább nem küldetnek el a harcztérre.

Romániából és Oroszország déli részeiből számos szerb érkezik Belgrádba, kik legnagyobb részben beosztatnak a csapatokhoz. Pénzadományok is szépen folynak be. Oroszország minden templomaiban gyüjtéseket rendeznek a sebesültek javára.

A pénzügyminiszter öt millió piasztert küldött 8-kán a főhadiszállásra. A zsold a legnagyobb pontossággal fizettetik.

A kragujevatzi ágyucntőde és fegyvertár folytonosan dolgozik. A napokban küldetett négy üteg ágyu az ibari és a timoki hadsereghez.

A törökök kizárólag kartácslövedékeket használnak, melyek nagy pusztitást okoznak a szerbek soraiban. Deligradban nagyszámu sebesült van.

A bolgár nemzet proclamatiója a „Pol. Corr." közlése szerint igy hangzik:

„Mi a bolgárok keresztény nemzete ünnepélyesen elhatároztuk, hogy a függetlenség és a szabadságot kivivjuk; ezen változhatlan szándékunkat kijelentjük ezennel a müvelt világ előtt, azon komoly óhajjal, hogy érzelmünk rokonszenves visszhangot keltsen minden, bárhol időző keresztény szivében. Határozottan számitunk a keresztény nemzetek segélyére, melyek mindent elkövettek, hogy a rabszolgaságot a föld kerekségén megszüntessék, számitunk rájuk e harczban, melyet vivunk közös egyházunk megbecstelenitői ellen, azon zsarnokok ellen, kik évszázadokon át nyomtak el bennünket, de a kiket tovább nem akarunk, nem tudunk megtürni.

A legközönségesebb emberi jogoktól vagyunk megfosztva, lehetetlen adók terhét viseljük, mely teher embertelen módon hajtatik be; védtelenül vagyunk kitéve elnyomóink legdühöngőbb szenvedélyeinek, leggyalázatosabb magatartásának; lábbal tapod bennünket egy embertelen nép, mely fanaticus rajongókból áll, melynek vallása azon alapelven nyugszik: Gyülöld, kárositsd a kereszténységet! Nem viselhetünk el oly életet, melynél jobb a halál is.

A mult tapasztalása azt mutatta, hogy a mohamedánok igéreteiben nem lehet bizni, a kilátásba helyezett reformok csak eszközök arra, hogy letétessék velünk a fegyvereket; védtelenül akarnának bennünket kiszolgáltatni a vérengző, szivtelen és boszulihegő mohamedánoknak.

A diplomatia fáradozásai, más országokban élő barátaink erőfeszitései, melyek szabadságunk biztositása érdekében tétettek, eredménytelenek maradnak. Reméljük, hogy isten és saját erőnk ki fogják vivni nekünk a szabadságot.

A görögökhöz és albániaiakhoz fordulunk, kik velünk egy hitüek; a szláv testvérekhez fordulunk, kik vér, nemzetiség és vallás szerint rokonok velünk.

Testvérek! Mi bolgárok felcseréltük a tollat a karddal és ezt nem fogjuk visszatenni a hüvelybe, mig országunk teljesen és örök időkre fel nem lesz szabaditva a zsarnoktól, mig nemzetünk békében nem élvezheti a szabadságot, mely drága minden a szabadságra méltó népnek.

Egyetértéssel kell leszállnunk hegyeinkről, kijönnünk a völgyekből, közös erővel kell elüznünk az idegent, ki kell irtanunk az idegen uralomnak nyomait is.

Fogtok-e nyugton maradni házaitokban, mig mi a mohamedán sereggel a szabadságért küzdünk? Át vagyunk hatva azon meggyőződéstől, hogy ti, szavaink elolvasása után össze fogtok gyülni a Balkán-félsziget minden országából, hogy vidám szivvel, vas kézzel járjatok el a szivtelen örökös ellenség, elnyomóink és utódaink ellensége ellen.

A görök, az albániai, a román, a boszniai, herczegovinai, montenegrói és ó-szerbiai szerb egyesüljenek velünk, hogy az ottománokat kiüzzük örökségünkből. Feledjük el a kisszerü előitéleteket, legyünk egyek — amig szabadságunkat mind ki nem vivtuk, a mig csak látunk ellenséget áldott virányainkon, csak azután állapodjunk meg, hogy magunknak kormányzatot alkossunk és biztositsuk közös érdekeinket.

Legyünk méltó fiai ama régi hősöknek, kik ezer csatában bontották ki zászlóinkat és kiknek hős tetteiről most is szól a nép éneke a rájáhk tüzhelyén.

Balkán-félszigeti keresztények! Hát mi ne hagyjunk utódainknak emléket a kereszt és a félhold harczairól? Ne hagyjunk a jövő század költőinek anyagot uj népdalokra? Ne adjunk anyagot dalokra, melyek megéneklik hős tetteinket, a harczot, melyet házunk, tüzhelyünk, hazánk felszabaditásaért vivtunk.

Testvérek, fel a harczra a becsületes keresztért és az arany szabadságért!

A Balkánban, jun. 13-án.

Az olasz kormány volt az első, mely a keleti kérdésről hivatalosan nyilatkozott. Tegnap a külügyminiszter a senatusban Mamiani idevágó interpellátiójára hosszasabban válaszolt s sajnálattal constatálta, hogy a diplomatia erőfeszitései a török-szerb háboru kitörését meg nem akadályozhatták. Azután hangsulyozta, hogy a nagyhatalmak közt a non-interventió alapján szilárd egyetértés létesült, melyet mint a béke ujabb kezességét a reichtadti találkozás még inkább megerősitett. Az olasz miniszter szerint az egyetértés a nemzetközi szerződések által alkotott keleti jogállapotok fenntartását teljes mértékben biztositja. Az olasz kormányra magára térve át, a miniszter constatálta, hogy Olaszország magatartásának alapja folytonosan a párisi szerződés volt s ez alapon viszonya a többi kabinetekhez a legbarátságosabb. A miniszter a hozzá intézett kérdésre azt felelte, hogy a Bolgárországban a törökök részéről jelzett állitólagos rémtettek valószinüleg alaptalanok lesznek. Ugyanily szellemben szólt a rémhirekről tegnapelőtt az angol kormány is.

A reichstadti találkozásról egész sereg hálanyilatkozat van előttünk. A brüsseli „Nord.", ez ismert orosz félhivatalos lap a találkozásban annak bizonyitékát látja, hogy az osztrák-orosz egyetértés kiállotta a tüzpróbát s ismét megszilárdult. „Akár milyen lesz a háboru kimenetele — irja az orosz-franczia lap — akár melyik részen marad is végül a győzelem, jöni fog oly pillanat, midőn Európának hangját hallatnia kellend a humanitás, a béke és az általános sulyegyen javára." A lap nem tudja, mikor érkezik el e pillanat, de meg van győződve, hogy ez eshetőséggel szemben Reichstadtban megállapodások hozattak, melyek alapján majdan a diplomatia fellépését siker koronázandja.

A török kormány, mint Perából jelentik, a mult héten minisztertanácsot tartott, melyben megállapitotta eljárását, Milán szerb fejedelem irányában. E szerint a külállamokhoz körjegyzék, a szerb néphez pedig proclamátió fog intéztetni, melyben a fényes kapu, mint Szerbia főura kijelenti, hogy az Obrenovics uralkodó-házat trónvesztettnek nyilvánitja s egyuttal felhivja az alattvalókat, hogy a detronizált fejedelem helyére mást választszanak. Nikita montenegrói fejedelemmel a porta talán ugyanigy fog eljárni, ámbár őt személyesen védelmezi az orosz kormány s jogviszonya sem egészen olyan a porta irányában, mint a Miláné.

Egyuttal megemlitjük, hogy a Montenegro ellen működő rendes hadsereg főparancsnokává Dervis pasát, az önkéntesek és basi-bozukok vezetőjévé Cserherz Abdi pasát, Abdul-Aziz volt rendőrministerét, ki már részt vett egy montenegrói háboruban, nevezték ki.

A konstantinápolyi keresztény lakosság hangulatáról a „Times" igen érdekes távirati közléseket vesz. Ezek szerint az ott lakó szlávok vezetőit a csatatér eseményei rendkivül elkeseritették; azt mondják, hogy Oroszország elárulta és cserben hagyta Szerbiát és Montenegrót. A Konstantinápolyban lévő európai lakosság s különösen a görögök rokonszenvei teljesen a törökök részén vannak. A szerbeket mondják a legujabb és pórul járt bulgáriai lázadás s a belőle eredt óriási nyomor okainak. És ebben csakugyan igazok van.

Zimonyból sürgönyzik jul. 12-ki kelettel, hogy Belgrádban hire jár, hogy a szerb kormány részéről, tekintettel a szerb conservativek fenyegető magatartására, a szerbek folytonos vereségeire és azon gyanus szerepre, melyet Nikita fejedelem játszik, azon kérelem intéztetett az orosz kormányhoz távirati uton, hogy fegyverszünetet eszközöljön ki.

Belgrádból ugyancsak azt sürgönyzik, hogy az izgatottság ott rendkivüli mérveket ölt. Nyilvánosan beszélik, hogy a conservativek Milán megbuktatására szövetkeztek. A rendőrség egy összeesküvést nyomoz. Sem Csernajeff, sem Milán nem ad hirt magáról. Natalia fejedelemnő beteg s azt kivánja, hogy férje visszajöjjön a csatatérről.

A csatatérről nem sok hir érkezett.

Konstantinápolyból az összes török csapatok azon utasitást kapták, hogy a legszigorubb defensivára szoritkozzanak. A török főhadvezérlet nem akar addig döntő csatába bocsátkozni, mig Anatoliából a várt csapatok meg nem érkeznek. A szerbek a törökök ezen tétlenségét arra használják fel, hogy portyáznak a vidéken s rabolnak és gyujtogatnak. A foglyokat és sebesülteket meggyilkolják.

Nagy harcz folyt a keleti csatatéren 9-én egy ily szerb portyázó csapat és a törökök között. A török csapatok a 4000 főből álló szerb portyázókat Belgradsikra visszavetették.

Tegnapelőtt Fazyl pasa öt hadihajóval, négy zászlóalj anatoliai csapatokat hozott Kalafatba. Ezt követte négy üteg és számos basi-bozuk.

Bregova közelében, Negotintól délre Kosova és Blujanovacz mellett 11-én a szerbek győzelmet arattak volna.

Belgradsiktól északra Kalugir mellett 10-én szintén folyt harcz a törökök és szerbek között, mely ugylátszik, hogy a Belgradsik mellett a megelőző napon folyt s előbb emlitett csata folytatása volt. A szerbek a vesriczai magaslatokról leszorittattak. A törökök elfoglalván a kalugiri magaslatokat, melyek 1000 lábnyi magasak, a völgyekben és szorosakban futó szerbek között nagy pusztitást vittek végbe. A szerbek Zaglaveka mellett jutottak saját területükre, a törökök folytonos üldözése mellett.

A déli hadseregről kevés ujabb hir érkezett.

A Nis körüli csatározásokról jelentik a „N. Fr. Presse"-nek Zimonyból, hogy a szerbek előnyomulását a 9. és 10. harczokban kezdetben siker koronázta. A törökök az egész vonalon hátráltak. A szerbek állása annál kedvezőbb volt, mert Babina-Glavánál egy nagy csapat nem rendes török katona a szerbek által megveretett s a főseregtől elvágatott. A sánczokra a szerbek részéről intézett rohamot azonban a törökök ez egyszer jól irányzott tűzzel fogadták, minek következtében visszavonultak. A szerbek ugyan azt állitják, hogy csak miután két sánczot elfoglaltak, kezdték meg a visszavonulást; de ez valószinütlen, mert tény az, hogy a mint a törökök ágyuinak hatáskörébe értek, egy szerb-oláh ezred azonnal megfordult s részben eldobta a fegyvert. Az ezred kürtösei a visszavonulást jelezték s e jelt a tüzben levő összes tizenkét zászlóalj kürtösei átvették, mi rettenetes zavart okozott. A zászlóaljak kezdetben rendesen vonultak vissza. De csakhamar futásnak eredtek, miután Hadits őrnagy elesett s segédtiszte e pillanatban a dandártól távol volt.

A törökök nem használták ki kellőleg a szerbek felbomlott harczrendjét, ugy hogy a futamodók aránylag csekély veszteséget szenvedtek.

Az először megfutott ezredet a szerb csapatok, a mint a tüz hatásköréből kiértek, középre fogták s igy vonultak vissza Alexinácz és Deligrad felé. A rögtön megalakult haditörvényszék a bünös ezredet megtizedeltetni rendelte. A fejedelem azonban, noha ehez joga nem volt, többeknek megkegyelmezett. Ennek következtében csak 60 ember lövetett agyon. A megkegyelmezettek arra itéltettek, hogy a legközelebbi csatában az első vonalban harczoljanak. Ama zászlóaljak, melyek szerb-oláh katonákból állottak, szakaszonként a rendes szerb csapatok közé osztattak be.

Zimonyból sürgönyzik, hogy Racza mellett 10-én heves csata folyt, mely a szerb hirek szerint a törökök vereségével végződött volna. Ugyan e forrásból jelentik, hogy a szerb parasztság hangulata aggodalomra ad okot.

Ujvidékről jelentik jul. 11-ről, hogy ott két napig azon hir volt elterjedve, hogy a törökök Kis-Mitroviczba, tehát szerb területre bevonultak. Utóbb azonban, Ujvidékre menekült szemtanuk elbeszéléséből kiderült, hogy e várost szerb rabló csapatok rohanták meg s azt kifosztották és felgyujtották. A lakósok legnagyobb része a Száván át monarchiánk területén fekvő Mitrovitzba menekült. Itt az asszonyok, aggok és gyermekek befogadtattak, de a harczképes férfiak községük védelmére utasittattak.

Egy belgrádi sürgöny szerint a törökök 11-ikén megtámadták Raczánal az ujonnan készült szerb sánczokat. A harcz 7 órakor kezdődött s 11 óráig tartott s állitólag a törökök a Száva mentében visszavonultak. Itt azonban Mitroviczból önkéntesek érkeztek segitségükre. Hogy ezután mi történt, arról a szerb forrásból eredő jelentés nem szól.

Bjelina a törökök kezében van. A tüz csak egyrészét pusztitotta el a városnak.

Legujabb.

London, jul. 12. **Derby lord pénteken egy számos alsóházi képviselőből álló küldöttséget fogad s ez egy memorandumot nyujt át, melyben a kormány a keleti eseményekkel szemben a legszigorubb semlegesség fentartására kéretik.**

Kalafat, jul. 12. **A szerbek Rakitnicza mellett több falut felgyujtottak és ismét visszavonultak a határokig.**

Serajevo, jul. 11. **Visegrádnál ma nagy csata volt szerbek és törökök között, melynek kimenetele azonban még nem tudatik. — A szerbek folyton lövöldözik Novibazárt.**

Skutari, jul, 11. **Ma két ütközet volt a törökök és montenegróiak között, az első Krajnában Kerinczánál, a második Podgoriczánál; a beérkezett tudósitások a törökökre kedvezőtlenebbek, a mennyiben ezek nagyobb veszteségeket szenvedtek, mint a szerbek.**

Visegrád, jul. 12. **3000 szerb, kik a visegrádi sánczokat megtámadták, teljesen megverettek s tekintélyes veszteség után futásra kényszerittettek.**

Novi-Bazar, jul. 11. (Török forrás.) **A szerbek tegnap Eskilisse török erődöt megtámadták, azonban véresen megverettek s csak az éj beállta mentette meg a szerbeket, kik 4000-en valának a teljes megsemmisüléstől.**

Bécs, jul. 12. A „Pol. Corr." jelenti Viddinből: Osman basa a szünetet seregének legénység és ágyuk általi erősbitésére használja. A szerbek czirkáló hadtest szervezésével foglalkoznak. Egy ily 3000 emberből álló czirkáló hadtest egészen a Viddin előtt két órányira levő Gangova helységig nyomult elő.

Belgrád, jul. 12. Wrede herczeg osztrák-magyar főconsul és a consulátus egész személyzete diszruhában a dunai monitorokra ment, azok megtekintése végett.

Belgrád, jul. 12. Ostoicsnak sikerült Bolgárország lakósait tömeges felkelésre birni. A bolgárok számos csapatokban csatlakoznak Ostoics seregéhez, hol fegyverekkel látják el őket.

Belgrád, jul. 12. A szerb hadi szökevényekre nézve, kikről a lapokban említés történt, hiteles forrásból jelenthető, hogy Lesjanin hadtestében fordultak elő, s a szökevények nem szerbek, hanem románok Osman pasa első támadása után a románok elveték fegyvereiket s megszöktek. A fejedelem példás büntetést akart, s az ezred megtizedelését tervezte, végül azonban beérte 4 egyén főbe lövetésével.

Konstantinápoly, **jul. 12. Hivatalosan jelentik, hogy Nis környékén egyetlen szerb sincs török területen. A törökök, mig határozott parancsot nem kapnak, nem akarnak támadólag fellépni.**

Bécs, jul. 12. A „Presse" kijelenti, hogy a Ragusából hozzáérkezett azon tegnapi távirat, hogy a kleki kikötőt elfogják zárni a törökök elől, mint e lap maga kijelenti, egy déli Dalmácziában elterjedt, de teljesen alaptalan tendentiózus kacsának bizonyul. A Boccheben és Ragusában jelenleg igen tevékeny délszláv agitatió költötte a hirt.

Visegrád, **jul. 12. (Török forrás.) Egy három ezer fönyi szerb sereg, mely megtámadta a visegrádi sánczokat teljesen megveretett és tetemes veszteségekkel megfutamittatott.**

Bécs. jul. 12. A „Pol. Corr." jelenti Belgrádból: A hadügyminszter 7000 fönyi segélysereget küldött Lesjaninnak, ki a widdini pasalikban meglehetős messzire nyomult előre, az összeütközés legközelebbre várható.

Alimpics Bjelinánál boszniai önkénytesekből 6000 fönyi sereget szervez, Csernajeff pedig Ak-Palánkánál számos bolgár önkénytes csapat szervezésével foglalkozik. A Drina-sereg szintén kapott 3000 fönyi segélysereget.

Zimony, julius 12. A boszniai kormányzó a következőket jelenti: Tegnap vett tudósitásaim megerősitik azt, hogy a török hadsereg minden positiójában, Widdinnél, Nisnél, Sienicanál, Novi-Bazárnál, Visegrádnál s Bjelinánál győzelmesen visszaverte az ellenséget, s hogy ez nagy veszteségeket szenvedett emberekben s készletekben. Novi-Bazár kormányzójának sürgönye szerint az Eski Kilise erődöt ostromló szerbek késő éjig tartó véres küzdelem után 500 halottat, ugyanannyi fegyvert, sok szeres szekereiket a csatatéren hagyták. 4000 fönyi ellenség teljes feloszlásban vonul vissza.

Konstantinápoly, julius 11. A román kormány azon kivánsága folytán hogy a Románia határszélét képező Dunarz neutralisáltassék, a porta kijelenté, hogy a török Dunaflottilla parancsnokának adott utasitások csak Timok folyónak a Dunába szakadásáig terjedő operatiókra szoritkoznak. Ezer görög (török alattvaló) önkénytesen jelentkezett a hadseregbe való belépésre.

Ragusa, jul. 12. A Nika által vezérelt montenegrói sereg, miután Krniczát bevette, most Gackonál van erődött táborban. A törökök Metochija és Gacko erődökbe menekültek és nyugton vannak.

A herczegovinai mohamedánok értesitették a fejedelmet, hogy kormányát elismerik, ennélfogva jul. 10-én nem volt ütközet. Ugyanaznapon az arnauták és a podgoriczai nizamok kétfelől megtámadták a Malersá

Az ütközet egész napig tartott. A törökök megverettek, a nizamok nagy veszteségekkel Podgoriczáig futottak. Hatezer török ugyanaznapon megtámadta Krnicát és Scát (falvak a skutarii tó mellett) Giurovics vala egy zászlóaljjal segitségre jött, a harcz jelig tartott, a törökök visszaverettek Muriká. A montenegróiak sok foglyot ejtettek. A montenegróiak vesztesége 15 halott és 20 sebesült, a törökök közül elesett és megsebesült 40.

Belgrád, jul. 12. Alimpics 3000 fönyi szabad csapatot szervez, melyhez eddig az önkénytesek vallásküllönbség nélkül csatlakoztak.

Zágráb, jul. 12. Hir szerint, több, mint 300 zágrábi tanuló csatlakozott Alimpics önkényteseihez.

Ragusa jul. 12. Pavlovics Peko, Boskovics fővajda, Mussics, katholikus pap, Vukalovics, Milicsevics és Perovics archimandrita 600 emberrel megszállották Klet. Bileknél és Stolaknál 6 török falu felszólitás nélkül megadta magát. Nikita fejedelem seregével Mostár felé vonul.

Magyar lapok szerkéje.

A „Kelet Népe" a mellett van, hogy most, midőn az ujonnan átalakitott törvényhatóságokban tisztujitások lesznek s a hivatalnoki kar személyzetének változtatása lesz alkalom, hasson a kormány a főispán által oda, hogy a közigazgatási hivatalokba ne vagyonilag tönkre ment egyéniségek ussanak, kik azon keveset, mit fiatalságukban anultak, vadászat, ivás és kártyázás közben elfelejtettek, hanem iparkodjék, hogy talált, ügyes, habár fekvő vagyonnal nem biró ügyének nyerjék el a hivatalokat. Van elég tehetséges, képzett ember, kik az ügyvédi pályán azért nem boldogulnak, mert nincs kezdő tőkéjük. Ezek ha látjuk, hogy a közigazgatási pályán méltányolják a szorgalmat, a tehetséget, szivesen fognak pályázni s rájuk nézve pedig a rövid időközben megujuló remény anyagi helyzetük javitására, kecsegtető lesz.

A „Nemzeti Hirlap" szerint az ország több vidékén immár megindulta az uj közigazgatási törvények keresztülvitelének előkészületei. Hiányzik azonban a gépezetnek több fontos alkatrésze, hiányzik különösen a közmunka törvény. A készülőben levő munka törvényjavaslat azon rendelkezést foglalandja magában, hogy a törvényhatóságok területén levő összes utak fentartása, azok is, melyek eddig ugynevezett államutak voltak, az illető törvényhatóságoknak engedtetik át; de a törvényhatóság területén levő összes utaknak, valamint általában a közmunka ügyeknek kezelésével minden törvényhatóságokban a kormány által kinevezett épitészeti felügyelő bizatik meg, s a megyei mérnököknek által felesleges váló hivatala meg fog szüntettetni.

Az „Ellenőr" ugy találja, hogy annak, a mi megtörtént, kétségtelen következménye gyanánt áll előttünk a világos tény, hogy a győztes Németország és a legyőzött Franczia-ország szemben tartják egymást. Midőn pedig ilyen két hatalom áll egymás irányában lesben, akkor a többiek eljárását is bolyásolják. Sőt minthogy Francziaországnak inkább kell vigyázni magára: Páris politikájának nem lehet ez idő szerint egyéb és több, mint a várakozás politikája. Nem igy Németország. Ez biztositni akarta magát jó előre Francziaország boszupolitikája ellenében nemcsak hadseregének folytonos tökéletesitése által, hanem azzal is, hogy Párist magára hagyassa, a szövetségesek szerzése irányti minden kilátás nélkül. A három császár egyetértésének ez az ereje. S a mig ezen egyetértés fenáll, addig Francziaország nem is remélhet szövetségest a háborura Németország ellen. De jöhet közbe egyéb is. Az osztrák-magyar monarchiának nyugon kell a béke, de Oroszországgal másként áll a dolog. Itt igen hajlanak a háborus politika felé. Ezen hajlam ered a feltevésből, hogy Irlinnek szük-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școala - BCU Cluj-Napoca.

sége evén Pétervár barátságát lefoglalni Páris el, ezen szükség jó alkalom Oroszországnak saját keleti politikájának előmozditására. Csoda-e tehát, ha a német-franczia viszonyok ilyen feszültsége s a három császár szövetségének ilyen muszka értelmezése folytán, a keleti kis fejedelmecskék nagy szerepre hagyták magukat sugalatni? Hisz ez olyan természetes, mint a Sikespeare azon jelenete, melyben a Montecchi és Capulettik közt fentorgó viszályt magokká teszik az urak cselédségei is, agyabafőbe vervén egymást.

Bizottsági jelentés

a vizsvári nemzeti szinház intendánsa által kitüzött népszinműi pályázatról.

(Folytatás.)

Ez 50 pályamű közül is azonban már az elsőre és nem épen teher nélkül járó átolvasás után sokat, illetőleg a nagyobb részt, kelle azonnal elejtenünk, mint oly darabokat, a melyek átolvasására nagyobb epebántalmak veszélye nélkül a magyar népszinműnek csak olyan rajongó tisztelői és méltatói vállalkozhatnak, mint a mivenekül magukat az alólirottak tekintik. Nincs naganis az a kisvárosi őszer és nincs az az Olcsó János zsibárus, a melynek és kinek ponyvás kiakatán annyi ócska és rozsdás vas, annyi egykor használható szerszám darabka, annyi figondolhatatlan alkalmazásu törmelék volna található, mint e birálat alá került 50 darab jórészében. Van itt — tetszés szerinti választásban — darab, a melyben a kifejlődés döntő mozzanata egy véletlenül előkerült piros tizes kártyában rejlik; van, a melyben a „nagy keresztnek örvendő" szüz fölött a pályázók megosztozkodni nem birván, végre azt a megoldási módot találják ki — nagy elmésen — hogy egy biró uram jelenlétében és igy hatósági felügyelet alatt ejtik meg a sorshuzást, hogy Liska a Buzás Gyurié, avagy a Hattyu Peti legyen?

Van egy, a melynek egész folyamatja egy „képlet"-ből, egy fonókai jelenetből, egy pinczei ivás-evésből és a siralomházból áll, melyben legalább az az elégtételünk meg van, hogy a futó betyárok, kik az utasokat szemünk láttára majdnem paradicsomi costumere vetgitik, végül horogra kerülnek. Van, a melyben hol a Csikós, hol a Falu rosza, hol más került népszinműi alakok vannak szánandó szeretetlegességgel kopizálva. Van, a melyikben valami benmaradt diák-gyerek önti ki szive tartalmát s elkoptatott diák-csinek ügyetlen reprodukálása által próbál vigasztalódni. Egy másikban soha egyszerre két ember nem szórakozik a szinpadon. Van egy komoly magatartásu irányű, melynek éle a bucsujárás ellen van intézve. Van egy „Derék leány", a kinek minden „derékége" abból áll, hogy ahoz megy férjhez, a ki után maga is esenkedik. Van vagy hat-nyolcz, a melyben a dolog bogja a körül fordul meg, hogy a szép fiatal mostoha leányt a pénzes agglegényhez erőltetik s vagy vizbe ugrás, vagy megszökés oldja meg a mesterileg kötött csomót. A Gordiusi bog peniczilussal kettémetszve. A másik hatban-nyolczban félreértés különzi meg a szerelmes sziveket, de egy-egy jószivü koldus-asszony vagy vén czigány avagy zsidó könyörül a duzzogókon s nagy müvészettel földeriti a végzetes tévedést. Találkozunk a betyárlegénynyel, a ki kedvese hütlenségének hirére egész illedelmesen elájul; egy másikban látunk egy csárdai kipirositott leányzót, a ki a legnagyobb könnyüséggel lemond szive választottjáról, mert megtudja, hogy egy más leány szivéből szereti ugyanazt a legényt s e nemeslelküségét azal indokolja, hogy ő könnyebben kiheveri ezt a megpróbáltatást. Van itt paraszt legény, a kit czivilisatori hajlamaiért üldöz a falu; a ki hirlapokat olvas, Tompából czitál s a kit egy teljesen alaptalanul ráköltött hir nyomán pufra fütnek s ő türi egész szamaritánus megadással — és van feles számu, a mely nem egyéb, mint dialogusokba szedett elbeszélés, elég ügyetlenül szőtt mesével, de minden drámai cselekvény és fejlődés nélkül. Et caetera graeca.

Engedje meg a tekintetes intendáns ur, hogy ezeket, minden további részletezés nélkül adjuk át a méltó és örök elfeledtetésnek — csak épen a fölötti sajnálkozásunknak adván kifejezést, hogy a magas kormány a felnőttek oktatásának ügyét — reméljük csak ideiglenesen —, elejtette. E helyett térjünk át azokra a pályamüvekre, a melyek egy vagy más tekintetben figyelmet érdemelnek.

„A kis erdő titka" (53. sz.) egy jó leányt rejteget, ki véletlenségből gyilkossá vált atyját, a statarium ideje alatt tartó életveszélyből, saját jó hirének koczkáztatásával, bujkáltatás utján akarja megmenteni. Az igy fölkelt gyanu nem csak kedvesit idegeniti el tőle, hanem az öreges birónak is alkalmat ad, hogy tört vessen utána. A két szerelmes közti félreértést még fokozza a fiu anyja, mig egy másik szerelmes pár, bár önkénytelenül, szintén közre játszik a lány gyanuba hozatalára, — mig végre egy verekedés, egy lopási kisérlet és egy gyilkosság után kitünik a lány ártatlansága s mig a magát feladni kész atyát börtönbe vezetik: lánya kedvesével kibékül és boldog. Meséje kigondolása némi kerekdedséget mutat, a bonyolitás nem épen minden lelemény nélkül való, — de a legény drámai küzdelmének motivuma meglehetősen emlékeztet a Falu rosszára; a mellék alakok utánzottak, mig a magát feláldozni kész leány érdeket tud maga iránt kelteni. Az egyes alakok nem igen jellemzetesek, sem cselekvényeikben sem nyilatkozataikban. A népdalok beszövése nem eléggé a helyzetekből folyó, valamint a valószinüség szempontjából is lehet az események ellen kifogást tenni. Ellenben ir álya gyakorlott tollra mutat, kifejezései legtöbbnyire válogatottak — s a darab egészben véve, mostani társai között, relativ becsecsel bir.

„A Kótya Zsófi" (36 sz.) egy gyermekkori ijedtség okán ideg-beteg lány, de a kinek látszólag bambasága mellett is több az esze, mint majdnem valamennyi szereplőnek. A darab különben a holtnak hitt, de csak elbujdosott Lélek István körül fordul meg, kinek özvegynek vélt neje — a darab legdrámaibb alakja — megint férjhez ment s aztán valóban özvegygyé lett. Ez mostoha lányát, Lélek Julcsát, Rikitó uramhoz, a gazdag agglegényhez, akarja adni, mert Pistát (az az Pestát), kit Julcsa szeret, magának szánta. A terv már majdnem elsül, midőn a visszatért Lélek István előbbi neje és Rikitó gonoszságait fölfedi, Pistát természetes gyermekéül mutatván be, Julcsának, férje helyett, testvérévé teszi s egyszersmind összeadja a holddal beszélgetni szerető Kótya Zsófival, ki Julcsának, a nehéz napokban, egyetlen vigasza volt, s ki a Rikitó uram tervét, melylyel Lélek Istvánt láb alól el akarja tétetni, egy meglehetősen esetlen fogással földeriti s a falu népét, mely előbb gunyolta mint „Kótyát", magával kibékiti. — E darab sajátságos vegyülete a kezdetlegességnek és a költői sikernek. Alakitása és alakjai amaz első, egyes részletei és nyelvezete majdnem általában ez utóbbi sorba tartoznak. Inkább egy sentimentális rémdrámának (Lélekné a végén öngyilkos lesz) mint magyar népszinműnek nevezhető.

(Folyt. köv.)

Erdélyi

lótenyésztésünk érdekében.

(Folytatás.)

9. Nem lenne-e czélszerü a Poroszországban gyakorolt mód szerint ezen három éves lovak számára csikó aklot állitani s a vásárolt csikókat innen közvetlenül az ezredekbe sorolni?

Nem lenne-e czélszerü ezen csikóaklot a görgényi uradalomban, vagy esetleg más állami jószágon állitani föl?

A csikó-aklok felállitása természetesen a hadseregbeli lovaknak három éves korukban való bevásárlásától van feltételezve. E czélra Görgény vagy egy nagyobb mezőségi méneshez teljesen alkalmas volna. Báró Bruckenthal Károly Porumbál, Venicze, Kumana, stöbb helyeken tartá hires vad méneseit és a csikóknak százait, melyek azután három éves korukban a hadsereg és az Erdélyben állomásozó ezredek számára megvétettek. Ezen jószágok akkor adómentesek voltak, ma magános ember alig folytathatna ily vállalatot, épen azért az államra háramlik a feladat, hogy ugy saját, mint a napi forgalomra nézve is nélkülözhetlen lótenyésztés emelése érdekében cselekvőleg fellépjen és csikóaklokat tartson.

Stahl tábornok alatt az itteni ezredek évenként mintegy 200 lovat vásároltak egyenként, azonkivül a hadsereg számára 1600—1800 ló kelt el éven át és hogy minő lendületet vett akkor a lótenyésztés, eléggé ismeretes.

10. Nem volna-e czélszerü, ha az állatorvosi ügy az erdélyi gazdasági-egylet 1875. martius 1-étől keltezett és *f.* alatt mellékelt kérvénye értelmében mielőbb szerveztetnék.

Miután idegen államokkal kötött egyezségek következtében és saját érekünkben az állategészségügy valahára rendszeresen szervezendő és az annyira káros kuruzsolás mellőzendő volna, bátrak vagyunk e tekintetben az idézett s tiszteletteljesen mellékelt kérvényre hivatkozni.

11. Nem volna-e czélszerü, ha a lovásárokra az állatorvosok és szolgabirák, rendőrkapitányok sat. közbenjárásával a vásárra hozott lovak megvizsgáltatnának és a ragadós nyavalyában szenvedők azonnal elpusztittatnának?

Azon hörülménynél fogva, hogy lelkiismeretlen emberek a vásárokon gyakran ragadós nyavalyákkal biró lovakat is árulnak, vagy pedig az egészségi bizonyitvány kiállitója a vizsgálatnál hanyagul jár el — ugy szólván semmi biztositékunk nincs arra nézve, hogy egészséges állatokkal állunk szemben. Ugyanazért felette czélszerü volna elrendelni, hogy lóvásár csak oly községben tartathassék, hol egy okleveles állatorvos jelenlétére számitani lehet.

Mindazonáltal a vásárra hozott lónak egészségi bizonyitványnyal kell ellátva lenniök.

A vásárra hozott összes lovak csekély vizsgálati dij lefizetése mellett a vásárpiacz helyszinén a szolgabiró vagy rendőri hatóság közbejöttével állatorvosilag megvizsgálandók lennének és ragadós nyavalya esetén az illető ló azonnal elpusztitandó volna.

Ha a vásár állatorvos nélkül tartatnék meg, a községelőljáró pénzbüntetéssel lenne sujtandó, mely büntetés ismételt mulasztás esetén progressive lenne emelendő.

A csekély vizsgálati dij fedezné az állatorvos diját.

Hogy nem volna-e czélszerü, a baromvásárokat egyátalában apasztani: külön és tüzetes megfontolásnak képezheti tárgyát.

Ha beteg ló vagy egyátalában beteg állat egészségi bizonyitvány nélkül jelenik meg a vásáron, vagy ha az állatorvos véleménye alapján bebizonyithatólag a betegség az egészségi bizonyitvány kiállításakor már jelen volt, ezen bizonyitvány kiállitója 5—50 frtig terjedő pénzbüntetéssel sujtandó, ha pedig állatorvos állitotta ki, annak a praxis további gyakorlása okvetlenül megtiltandó volna.

Azon egyének, kik a vásárra egészségi bizonyitvány nélkül állitanak lovakat sulyos, pénz- vagy fogságbüntetéssel lesznek sujtandók.

12. Egészség-rendőri szempontból nem kellene-e a kormánynak tiltani, hogy egy község lovai bármely vizsgálat czéljából együttesen vezettessenek elő és nem kellene e viszont minden vizsgálatot, elővezetést sat. a község határán belül eszközöltetni?

Tekintve azon körülményt, hogy Erdélyben legalább egyelőre nagyon kevés állatorvos létezik, a betegség egy s más községben felléphet a nélkül, hogy valaki még csak sejtené is, tekintettel arra, hogy a ragadós nyavalyák tudva is eljószoktak titkoltatni, az egészségi bizonyitványok kiállításával pedig nagyon könnyelmüen bánnak el, tekintettel végre arra, hogy a mostani összeirási rendszer értelmében a drága tenyészállatok tulajdonosa is kénytelen lovait elővezetni és ezen becses anyag ugy a tömeges elővezetésnél, mint utközben az istállókban az inficiálásnak nagyon is ki van téve, minden hivatalosan elrendelt vizsgálat vagy elővezetés, kivéve egy háboru kitörésének esetét, magában a községben kellene hogy megtörténjék.

De a háboru kitörését közvetleül megelőzőleg is, az elővezetésnek a helységen kivül és községenként elkülönitve kellene történnie, az elővezetés helyei pedig a szerint lennének megállapitandók, hogy mindenünnen legfeljebb öt óra alatt elérhetők legyenek, továbbá nagyon sok község egyszerre behiva ne legyen. Ha a kellő ovatosság ily esetekben elmulasztatik, épen háboru idején törhetnek ki a ragadós nyavalyák, tehát akkor, midőn a lovakra legégetőbb szükség van.

A háboru alkalmából elrendelt elővezetésnél is a megelőző községenkénti állatorvosi vizsgálatnak elmaradnia nem volna szabad.

(Folyt. köv.)

A „KELET" magán-távirata.

Feladatott Budapesten julius 14. 10 ó. 30 p. d. e.
Érkezett, julius 14. 10 ó. 50 p. d. e.

Fazyl pasa Widdinbe érkezett és megkezdte a támadó hadjáratot, Genzavánál megverte a szerbeket s a bolgárokat a Timokig nyomta. A Timok folyón tul török földön nincs több szerb.

Kis-Zvorniktól a szerbek szintén elüzettek s a határon átnyomattak.

Novi-Bazár lövetése koholmány.

Selim pasa Gacsko és Nevesinje közt Herczegovinában a montenegróiakat tökéletesen megverte. A Zalom szorosig üzte őket.

Novi-Bazárnál Hussein négy óráig tartó harczban a szerbeket visszaüzte a szerb területre, hatszáz fegyvert és munitiót elvett tőlük.

Serajevo és Mitrovicza közt a közlekedés szabad. Nemcsak Klek, de az egész dalmát part elzáratott mindkét hadakozó fél előtt.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1876. julius 14.

— **Ő felsége** a magyar belügyministerium vezetésével megbizott magyar ministerelnök előterjesztése folytán, gróf Kornis Emil belügyministeri fogalmazónak a ministeri titkári czimet és rangot, Forray Ferencz segédfogalmazónak a ministeri fogalmazói czimet és rangot adományozta.

— **„Ripacsos Pista dolmánya"** került tegnap szinre Nagy Julcsa k. a. negyedik vendépfölléptéül. Rákosi Jenő e népszinműnek keresztelt készitménye nálunk soha sem nyerte meg valami kiválóan a közönséget. S a hatás is, mit keltett, mindig az előadók érdeme volt nagyobb részt, sem mint a szerzőé. Tegnap is Nagy Julcsa k. a. (Vicza) élettelje, élénk, jellemző játéka és kedves népdalai, valamint Vidornak is szép éneke, végre az igen sikerült vásárjelenet, — melyből Lovász czigány-alakitása, mint minden czigányalak ő tőle, emelkedett ki — és Kőrösiné Tutura Mártonnéja, egy szóval az egyes közremüködők sikerült játéka volt az, a mi némileg feledteté a mű mesterkéltségét és banális chablonszerüségeit.

— **Nagy Julcsa** k. a. a „Toloncz"-ot is fölvette volt vendégjátékai sorába s abban Liszkát akarta, mint énekesnői szerepet bemutatni közönségünknek. Azonban mint értesülünk, az igazgatóság daczára előleges beleegyezésének, most már nem akarja szinre hozni e darabot Nagy J. k. a. vendégfellépteül, állitólag abból az okból, hogy aztán e szerep, mint a mely eddig nálunk tisztán drámai szerepként volt bemutatva, vonzerejéből veszitene. Ez azonban egyfelől nem áll, mert hiszen igy aztán soha sem lehetne a vendégnek oly szerepet adni, melyet valamelyik szerződött tag már játszott; s másfelől, Liszka az iró intentiója szerint épen énekesnőnek van irva és csak a mi szinházi viszonyaink mellett lett belőle kizárólag drámai szerep. Nem érthetjük tehát, hogy miért nem lehet e szerepet Nagy J. kisasszony alakitásában is bemutatni, annyival is inkább, mert a közönség kétszeres érdekkel nézné meg Angyal Liszkát, mint énekesnői szerepet.

— **Vizvári Gyula** tegnap Kolozsvárra érkezett; de ezuttal még nem lépik föl, szinpadunkon, hanem csak a vidékre tett kirándulásából való viszszatérése után.

— **Kolozsmegye** bizottsági gyülésében közelebbről nagyfontosságu tárgyak kerülvén szőnyegre Trombitasiu Ananiás, a román club elnöke a „Telegr. Rom." hasábjain felhivja a bizottság román tagjait, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg s hogy a gyülést megelőző napon d. u. 5 órakor, az ő szállásán Kolozsvárt a megyei arrondirozásról s a költségvetésről tanácskozandók, gyüljenek össze. Ajánljuk ezt a bizottság magyar tagjainak figyelmébe.

— **Az erdélyi részek** legnagyobb pere, az u. n. Haller-per végmegoldásához közeledik, a mennyiben a legfőbb itélőszék közelebbről fog dönteni egy utolsó kérdésben, melyben különben már egyszer 1874-ben az alsóbb forumokkal ellentétben egy más irányban döntött volt. Ez óriási per oly terjedelmes, annyi bonyolódott elvi kérdést hozott felszinre, hogy a jogászok még évtizedek mulva is bő és érdekes anyagot fognak találni a tanulmányra, különösen Erdély perjogára vonatkozólag, hol e monstrepör évtizedeken át még a közvéleményt is annyit foglalkoztatta.

— **Szilágyi Sándor** jeles történettudósunk, ki a mult hónapban sulyosan beteg volt, jelenleg Ausseeben időzik; egészégi állapota örvendetesen javul.

— **Ujkökori telephely.** Szászvárosi rendes levelezőnk irja: Országrészünk e szögletében örvendetes érdeklődés mutatkozik a régészet iránt. Torma Zsófia urhölgy egymaga négy neolithos kori és egy római telepet fedezett fel. Ujabban pedig Algyógyon a gr. Kun Kocsárd ur szőlőjében bukkantak egy érdekesnek látszó ujkökori telepre, hol eddig egy balta, szilánkok és cserépedény töredékek találtattak. E leletek jelenleg algyógyi ref. lelkész tiszt. Jakab Mózsa ur birtokában vannak, ki azokat a budapesti őstörténelmi kongressusra fogja felküldeni. Torma Zs. k. a. pedig, mielőtt felküldötte volna, gazdag és igen nevezetes régészeti gyüjteményt, a közel mult napokban Szászvároson, saját szállásán több száz egyén által látogatott kiállitást rendezett, kik mindnyájan egyaránt bámulták ugy az érdekes leleteket, mint a kisasszony kitartó buvárkodó hajlamát.

— **Fogarasvidékébe** kebelezett Ó-Sinka községében e hó 9 és 10-ke közti éjjelen 4 ház és 10 gazdasági épület a lángok martaléka lett.

— **Öngyilkossági kisérlet.** Fehér József s.-szt.-györgyi timár legény családi kedvezőtlen viszonyok miatt e hó 10-én revolverrel, mellen lőtte magát. Életéhez kevés a remény.

— **A maros-vásárhelyi** önkéntes tüzoltó egylet a jelenleg Marosvásárhelytt időző cs. kir. 62-ik gy. sorezred zenekara közreműködésével saját pénzalapja javára folyó évi julius hó 16-án az „Elbai" mulató kertben tánczczal összekötött nyári mulatságot rendez. Kezdete d. u 5 órakor. Belépti dij személyenként 50 kr.

— **Köszönetnyilváitás.** A baróthi gazdasági felső népiskola első osztályos legkitünőbb növendéke megjutalmazására Három- és Miklósvárszék bizottmányi gyülése elhunyt nagy hazánkfia Deák Ferencz emlékére „Deák Ferencz ösztöndij" czimen évenkint 20 frt. jutalomdijt sziveskedett megszavazni. — Ő cs. és kir. Apostoli Felségének valóságos belső titkos tanácsosa Gróf Kálnoki Dénes úr ő nagyméltósága két legkitünőbb negyedik osztályos tanuló megjutalmazására 12 frtot; hites ügyvéd tekintetes Kelemen Lajos ur 4 frtot; Baróth város t. elöljárósága 6 frtot és végül ilyefalvi birtokos tekintetes Nagy János ur 2 drb. ezüst 1 frtost kegyeskedtek iskolánk jómagaviseletü és szorgalmasabb növendékei megjutalmazása végett intézetünk igazgatóságának rendelkezésére bocsátani. A midőn van szerencsém tisztelettel jelenteni, hogy a jelzett becses adományok a lefolyt 1875—6 tanév ünnepélyes bezárása alkalmával már kiosztattak, egyszersmind kötelemnek ismerem a becses adományokért hálás köszönetet mondani, melyekkel a mélyen tisztelt adományozók intézetünk növendékeinek szellemét emelni sziveskedtek. Baróthon, 1876. julius hó 12-én. A baróthi gazdasági felső népiskola igazgatósága nevében: Bedő József, igazgató.

— **Vihar a Balatonon.** Régen volt akkora vihar a Balatonon, mint folyó hó 1-én Az éjszaki szél valóságos viharrá nőtt, s ugy felkorbácsolta a hullámokat, hogy messze kitörtek a partra; olyan bömbölés zaja hallatszott a viz felett, mintha két nagy tábor vivta volna csatáját, mig a habok összetört csepjei köd alakban ültek a viz felett. A siófoki molo nagy köveit meghágták a hullámok s föltörtek a fürdőház padlózatára, mely a vizszintől egy méter magasságra van. A viz nagy darabokat elfoglalt a száraz földből. A vizmadarak messze költöztek a berkek peshedt vizébe, hol legfeljebb a nád suhogása hallatszik. A kik a „Kisfaludin" utaztak, tengeri betegségbe estek, de azért Keöd József kapitány uralkodott a zivataron és nem lett a hajónak semmi baja.

— **Pán Risztics.** Belgrádból, érdekes táviratot közöl a „N. Temesvarer Ztg." Zimonyból jul. 11-ről. „Risztics miniszter ellen — ugymond — ki a háborunak oka, a Belgrádba szakadatlanul érkező és hivatalosan hiába titkolt vészposták miatt az elkeseredés, nevezetesen Belgrád conservativ köreiben igen nagy. Beszélik, hogy tegnap tekintélyes belgrádi polgárok, kiknek fiai és rokonai az ellenség előtt állanak, küldöttségileg felkeresték őt lakásán s komoly fenyegetések közt, felszólitották békealkudozások megkezdésére. Egy a fejedelem főhadiszállásáról érkező őrnagy belépése megmentette Risztics-set kinos helyzetéből. Erre rögtön Risztics háza erős katonai őrséggel láttatott el s a miniszterhez polgári személy többé be nem bocsáttatik. Risztics, ki életét félti, nem merte a küldöttségi tagokat elfogadni. Az esetről mélyen hallgatnak, külföldre nem szabad hogy hire menjen. Zimonyba a hirt egy öreg tisztességes ur hozta Belgrádból, kinek veje a küldöttségben részt vett. Számos belgrádi család készül a várost elhagyni, mivel Belgrádot Widdinből fenyegetve vélik. Az izgatottság Belgrádba határtalan.

— **A Budapesti Szemle** julius augusztusra szóló száma kikerült a sajtó alól. Első közleménye Imre Sándor tollából való, s a költő Zrinyi Miklós életéhez nyujt uj megvilágitás mellett uj adatokat. Ezután Sámi Lajosnak Helmholczból készitett átdolgozása a „Viharok és zivatarok"-ról s György Endrének Leroy-Beaulieu Pál pályanyertes müve nyomán irt ismertetése az angol és franczia helyi közigazgatásról következik. Majd ismét két eredeti dolgozat élénkiti a sorozatot; és pedig Brassai Sámuel értekezése a classikus nyelvek tanitásáról, Hunfalvy János czikke a folyóvizek apadásáról. Ezt Neményi Ambrus Francziaországról irt politikai tanulmánya váltja föl. A tudományos rész itt bevégződik s a szépirodalmi közlések következnek. Az elbeszélést Belényesi Gábornak Payn Tamás után magyarositott „Rózsi és Bózsi"-ja, a költeményeket Szász Károlynak „A négy elem" czimű verse és Halász Ignácz finn népdal-forditása képezik. A kritika körébe tartozó czikkek közül Heinrich Gusztáv „Hammerling és legujabb regénye" czimű ismertetését, Miskovszky Victor, „A renaissance Hazánkban" czimű dolgozatát emlitjük fel.

Távirati tudósitás a bécsi tőzsdéről

Julius 13-án 5% Metaliques 66,15 frt. Kamat —. 5% Nemzeti kölcsön 69,30 frt. 1860-iki államkölcsön 111.50 Bankrészvények 8.74 Hitelrészvények 147.90 London 127,85 Ezüst 10150 Cs. kir. arany 5.96 — Napoleond'or 10,14 100 mark német értékü 62.60

Urbéri kötvények: Magyarországi 75.— Temesi 73.—. Erdélyi 72.75. Horvátország 82.50.

Felelős szerkesztő: **Békésy Károly.**

— **Értsités.** Az ipar-, kereskedelem s bármely üzlet t. cz. egyéneit tisztelettel figyelmeztetem, az általam kiadandó **„Erdélyi képes kis naptár"** (19-dik évfolyam) s az erdélyrészi hivatalos teljes tiszti czim- és név-tárral ellátott **Erdélyi képes nagyobb naptár-am** (8-dik évfolyam) **hirdetési rovataira,** a melyekben bárminemü hirdetményeket a legjutányosabb árban fogok közzétenni. E naptárak tizenkét ezer példányban forgván a nagyérdemü közönség kezén, a legalkalmasabb közegek a végett, hogy üzletét mindenki egész éven át a nagyérdemü közönség figyelmébe és pártfogásába ajánlja. A hirdetményi dijak a legjutányosabbra szabvák, ugyanis **mind a két naptárban egész oldalnyi tért elfoglaló hirdetmény ára 8 frt, fél oldalnyi tért elfoglaló hirdetmény ára 4 forint.** A hirdetmények legfeljebb **augustus 15-ig** bérmentve alólirt könyvkereskedésébe kérem beküldeni, mivel e naptárak már szeptember elején meg fognak jelenni. Tisztelettel: **Stein János,** m. k. egyetemi nyomdász s az Erdélyi képes kis sé nagyobb naptárak kiadója.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

(292) (1—10)

VONALZOTT-KÖNYVEK,

papir-, iró- és rajz-szerek

ERDÉLYBEN legjutányosabban vásárolhatók

POLCZ ALBERT

ezelőtt Stein János papir-kereskedésében Kolozsvártt.

Ismét eladók tömeges vásárlásnál a lehető legnagyobb kedvezményben részesülnek.

---

(291) (1—3)

Hirdetmény.

Kolozsmegye központi hivatalos helyiségének fűtésére szükségeltető **273 kubik méter tűzifa beszerzése végett f. évi julius 27-dikén,** a vármegyeháznál árlejtés fog tartatni. Kikiáltási ár köbméterenként 3 ft. o. é.

Az árlejtési feltételek a hivatalos órákban az aljegyzői irodában addig is megtekinthetők.

Kolozsmegye alispánjától.

Kolozsvár, 1876. julius 13-kán.

GYARMATHY MIKLÓS, alispán.

---

(24) (21—36)

A hamisitás ellen határozottan szavatol.

Dr. Popp J. G.

cs. k. udv. fogorvos, Bécs, Bognergasse 2. sz.

26 éven át kipróbált

Anatherin-készitményei

Odvas fogak betöltésére

nincs hathatósabb és jobb szer, mint **fogplombeja,** melylyel minden ember könnyen és legcsekélyebb fájdalom nélkül az odvas fogat kitöltheti. A fog plombe a fogmaradékkal és foghussal egyesitve minden további elrontást akadályozza és a fájdalmat csillapitja.

Anatherin szájviz

1 forint 40 krajczáros palaczkokban, legjelesebb szer csúzos fogfájás, a foghús gyúladása, daganata és kisebzése ellen; feloldja a meglevő fogkövet s gátolja annak ujraalakulását, megerősiti a mozgó fogakat a foghus megszilárditása által; s midőn a fogakat és foghust minden ártalmas anyagtól megtisztitja, a szájnak kellemes frisseséget kölcsönöz, eltávolitja a száj rosz bűzét csak rövid idei használat után is.

Anatherin fogpép

E készitmény megőrzi a lehellet frisseségét és tisztaságát, azonkivül arra is szolgál, hogy a fogaknak vakitó fehérséget kölcsönözzön, azok romlását gátolja s a foghúst megerősitse.

Egy csomag ára 35 kr.

Növény-fogpora

Annyira tisztitja a fogakat, hogy naponkénti használata által nemcsak az annyira kellemetlen borkő távolittatik el, hanem a fogak glazurja és fehérsége is mindinkább gyarapodik.— Egy doboz ára **60 kr. o. é.**

Fogkefék felnőttek számára 1 darab 80 kr.
„ gyermekek „ 1 darab 50 kr.

Raktárak: Kolozsvártt: Engel J., dr. Hintz és Wolff gyógyszerészeknél, Karvázy A.-nál, ugyszintén **Erdély** minden gyógyszertárában, illatszer és diszmű kereskedéseiben.

ÓVÁS.

Azt tapasztalom, hogy az általam 26 év óta készitett és közkedveltségű

Anatherin szájviz

hason név alatt hamisittatik és eladatik.

A t. közönség ámitására az ezen hamisitás készitői ugyanazon felszerelést használják, mint minőkkel én a saját gyártmányaimat ellátom.

Ennélfogva mindenkit figyelmeztetek, hogy az általam készitett Anatherin-Szájviz, mindenkor teljes czégemmel, **J. G. POPP cs. kir. udvari fogorvos Bécs, Bognergasse 2,** a cs. kir. osztrák udvari czimerrel (kétfejű sas griffektől tartva) és a törvényesen letett óvjegygyel lesz ellátva, és mindazon készitmények, melyek ugyan hasonló, de nem éppen az itt leirt felszereléssel lesznek ellátva, hamisitásnak tekintendők, egyidejűleg azt is megjegyzem, hogy a hamisitott Anatherin-Szájviz, mely gyakran kártékony hatásu, olcsóbban adatik el. Azért is, hogy egy részt valódi Anatherin-Szájvizem jó hirnevét a hamisitott által csorbulást ne szenvedjen, másrészt meg, hogy a hamisitók ellen föléphessek: tisztelettel felkérem a t. cz. közönséget, hogy a hamisitottnak megösmert Anatherin-Szájvizet az eladó neve megnevezése mellett, nálam valódi ellen cserélje ki.

J. G. Popp,

csász. kir. udvari fogorvos Bécs, Bognergasse 2.

---

(268) (4—*)

Erdélyi pincze-egylet Kolozsvártt,

bel-tordautcza 5. szám

mint kereskedelmi részvény-társaság kitünő borai,

eredeti árakban és legjobb minőségben,

alább felsorolt **városokban** s **uraknál** vannak bizományban.

Budapest: Testory Antal.
Bécs: F. C. Lészay, Fleischmarkt 12 im Hofe.
Brassó: Porr Testvérek.
Borszék: Áved & Kábdébó.
Baróth: Debitzky Mihály.
Debreczen: Gerébi Fülöp.
Fogaras: Papp István.
Gyulán: Ferenczi Alajos.
Gyergyó-Szent-Miklós: Cziffra Ferencz és fia.
Hámburg: Testory Antal.
Hátszeg: Izzikutz Antal.
Kézdi-Vásárhely: Benkő Testvérek.
Lugos: Palkó Károlyné.
Miskolcz: Pasteiner Ferencz.
Nagy-Szeben: J. B. Misselbacher és fiai.
Nagy-Várad: Janky Antal.
Nagy-Enyed: Czirner József.
Szász-Régen: Dietrich Samuel.
Székely-Udvarhely: Veres Ferencz.
Sepsi-Szent-György: Antalffy Lajos.
Segesvártt: J. B. Misselbacher.
Temesvár: Bábusnik Ágoston.

Épen most jelent meg

és kapható **STEIN JÁNOS** könyvkereskedésében Kolozsvárt:

A tűzoltás Kolozsvárt.

Tűzoltók és a tűzoltás iránt érdeklődő közönség számára.

C. D. Magirus és L. Jung után

a kolozsvári viszonyokhoz alkalmazva.

Irta **Bartha János,**

sz. kir. Kolozsvár város és a kolozsvári önéntes tűzoltók orvosa.

Ára 50 kr. Postán küldve 52 kr.

A koporsónál.

Közönséges és alkalmi

halotti imák.

Irta **KÖNYVES TÓTH KÁLMÁN,** ev. ref. lelész.

Diszes fekete bőrkötésben. Ára 2 frt 40 kr

TOVÁBBÁ:

Irodalmi és politikai arczképel.

Irta ASBÓTH JÁNOS.

TARTALOM:

Vörösmarty Mihály.— Három Nemzedék. Széchényi és Vörösmarty. Kossuth és Petőfy. Deák és Arany. — Deák koporsójáál. — Báró Eötvös József.— Báró Kemény Zsigmond.— A fiatal irodomból. Rákóczi és Dóczi. Arany László. Beöthy Zsolt és Abrányi Kornél.— Báró Józsika Kálmán.— Conservativek és Szabadelvüek 1825-ben Világosig.— Gróf Széchényi István és gróf Desewffy Aurél.— A Conervativek harcza az alkotmányért.— Gróf Andrássy Gyula miniszternök.— Gróf Andrássy Gyula külügyminiszter.

Diszes kiállitásu boritékba fűzve. Ára 3 frt.

---

(143) (20—*)

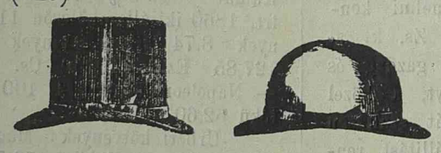

A legnagyobb kalap és czipő raktár

CSAPÓ SÁNDOR

NAGY BAZÁRJÁBAN

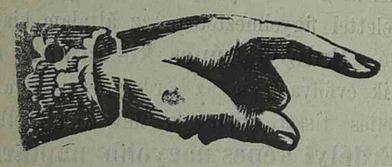

a főtéren, a „Nemzeti szálloda“ alatt,

férfi- és hölgy-czipők dús raktára

minden versenyt kizáró minőségben és jutányos árban.

Legdúsabb választéku, minden európai divat szerint készült, a legelső gyárakból való

férfi-, női- és gyermek szalma- és szőrkalap-raktár

és minden kigondolható diszárú, szokatlan olcsó árban.

FRANCZIA és BÉCSI SZODAVIZ készitő gépek $^3/_4$ $^1/_1$ $^1/_2$ 2 kupa nagyságban 9 frtól 16 frtig.

Az üzlet régi nagyszerüsége nem változott!

Nyomatott Stein János m. k. egyetemi nyomdájánál az ev. ref. tanoda betűivel Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Egyetemi Könyvtár - Biblioteca universitară Şcoala - BCU Cluj-Napoca.